

آزادسازی رقم جدید

Release of New Cultivar

مراغه ۹۰، رقم جدید زردآلو با عملکرد بالا و مناسب برای فرآوری و تازه خوری

Maragheh 90, A New High Yielding Apricot Cultivar Suitable for Table and Processing Purposes

جلیل دژم‌پور، حمید رهنمون، سعداله اسکندری، حسین منصورفر، ناصر بوذری، ابراهیم گنجی مقدم و محمد زرین‌بال

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۷/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۰/۲۱

با توجه به اینکه خصوصیات میوه اکثر ارقام زردآلو در مناطق مختلف آب و هوایی شدیداً می‌تواند تغییر نماید برای اطمینان از پایداری صفات مزبور، آزمایشی در سه شهرستان زردآلو خیز استان آذربایجان شرقی (مرند، آذرشهر و شبستر) بین سالهای ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۱ و بطور همزمان در ایستگاه‌های تحقیقاتی دو استان خراسان رضوی و البرز (کرج) به اجرا درآمد. بر اساس نتایج بدست آمده کلون شماره ۱۱۵ با میانگین باردهی ۱۱ تن در هکتار در میان سایر کلون‌های انتخابی بیشترین باردهی و پایداری عملکرد را داشت. جمع‌بندی آزمایشات ناحیه‌ای بیانگر این است که خصوصیات میوه اعم از بالا بودن درصد قند میوه، رنگ پذیری بسیار خوب و خوش طعم بودن و قابلیت خشکباری آن در مناطق مختلف و در سالهای مختلف از پایداری خوبی برخوردار بودند.

این رقم از میان ژنوتیپ‌های زردآلو که طی سالیان متمادی از مناطق مختلف کشور جمع‌آوری و در قالب کلکسیون بزرگ زردآلو در ایستگاه تحقیقات باغبانی سهند (آذرشهر سابق) مورد مطالعه بودند، انتخاب شد. جمعیت جمع‌آوری شده جزو گروه زردآلوهای ایرانی - قفقازی می‌باشند. در این فرآیند ابتدا ژنوتیپ‌ها در محل اصلی ارزیابی و سپس برای انجام مطالعات تکمیلی بتدریج به کلکسیون منتقل شدند. ژنوتیپ شماره ۱۱۵ (شماره این رقم در کلکسیون) یکی از ۵ کلون امیدبخشی بود که به گزینی آنها بعد از ۱۲ سال مطالعه روی خصوصیات پومولوژیکی و مورفولوژیکی در سال ۱۳۷۲ به انجام رسید. نتایج بررسی‌ها نشان داد که مراغه ۹۰ دارای عملکرد بالا و پرباردهی، قابلیت خشکباری و ثبات باردهی و بازارپسندی برای تازه‌خوری بود.

آدرس پست الکترونیکی نگارنده مسئول: dejampour@yahoo.com

با برکه تولیدی از رقم قرمز شاهرود (۱۲٪) و رقم کاینو (۱۶٪) بالا بوده و از بازارپسندی بیشتری برخوردار می‌باشد. تاریخ مصرف استاندارد نیز در این روش حداکثر ۶ ماه و باقیمانده گوگرد مجاز در نسوج میوه آن حداکثر ۲۰۰۰ ppm بود که در محدوده مجاز بهداشتی قرار دارد. بنابراین این رقم با داشتن درصد قند بالا و سفتی گوشت، بسیار مناسب برای تولید برکه، قیسی و مربا می‌باشد و بخاطر قابلیت حمل و نقل خوب و رنگ‌پذیری میوه برای تازه‌خوری نیز مناسب می‌باشد.

مناسبتین زمان برداشت میوه این ژنوتیپ زمانی است که پوست میوه رنگ رویی قرمز به خود گرفته بطوریکه این مرحله تقریباً همزمان با ۸۲ روز پس از مرحله تمام گل معادل با ۲۸۲۲۴ درجه ساعت واحد حرارتی برآورد گردیده است. انبارمانی این ژنوتیپ در بسته‌بندی با جعبه‌های با پوشش پلی‌اتیلنی و بودن پوشش در دمای ۰-۲ درجه سانتی‌گراد و رطوبت نسبی ۸۵٪ حدود ۲۸ روز پس از برداشت می‌باشد و در این مدت در خصوصیات بازارپسندی آن تغییر معنی‌داری ایجاد نمی‌شود.

این ژنوتیپ در صورت توسعه کشت با توجه به سه ویژگی بارز پرباردهی، قابلیت بالای فرآوری و تازه‌خوری می‌تواند در ارتقای جایگاه جهانی ایران در هر دو عرصه تولید و صادرات محصول زردآلو نقش اساسی ایفاء نماید. در مجموع کیفیت بسیار خوب میوه و عملکرد بالای این رقم که حدود ۴ تن در هکتار

بمنظور تعیین درصد دگرگشتی و انتخاب بهترین رقم گرده‌دهنده برای این رقم آزمایشی طی سال‌های ۱۳۷۹ الی ۱۳۸۴ انجام گرفت و نتایج نشان داد این ژنوتیپ خوناسازگار بوده و برای تشکیل میوه تجارتمی بایستی در زمان احداث باغ پس از هر دو ردیف یک ردیف از ارقام گرده‌دهنده بعنوان گرده‌دهنده کشت نمود. ارقام نصیری ۹۰ و آبیاتان بدلیل درصد تشکیل میوه بالا به ترتیب ۳۵ و ۳۰ درصد و همچنین به دلیل همپوشانی زمانی بهتر و با در نظر گرفتن پدیده متازنیا و زنیبا بعنوان مناسبترین گرده‌دهنده برای این رقم انتخاب شدند (جدول‌های ۱ و ۲).

بررسی‌های انجام شده در ۱۳۷۲-۱۳۷۷ نشان داد این ژنوتیپ سازگاری مطلوبی با پایه میروبالان دارد و این پایه در خاکهای سنگین مناسبتر از پایه بذری زردآلو بوده و از طرفی استفاده از آن به دلیل کاهش حدوداً ۲۰-۲۵ درصدی در اندازه درخت امکان کاهش فواصل کشت و سهولت نسبی برداشت محصول را فراهم می‌کند.

بررسی قابلیت خشکباری این رقم نشان داد عمل فومیگاسیون (Fumigation) توسط گاز دی‌اکسید گوگرد (SO₂) با غلظت ۴ در هزار بمدت ۱۲ ساعت به منظور کاهش ۶۰ تا ۷۰ درصدی رطوبت اولیه میوه بهترین نتیجه را داشت و برکه استحصالی که با استفاده از این روش بدست آمد معادل ۲۰ درصد با کیفیت و بازارپسندی مطلوب بود. این مقدار در مقایسه

جدول ۱- خصوصیات رویشی و زایشی ژنوتیپ مراغه ۹۰
Table 1. Vegetative and reproductive characteristics of Maragheh 90

ردیف No.	Characteristic	صفات	Maragheh 90	مراغه ۹۰
1	Collected area	محل جمع آوری	Maragheh	شهرستان مراغه
2	Distribution areas	مناطق پراکنش	East Azarbaijan	آذربایجان شرقی
3	Used	نوع مصرف	Dried and Fresh Fruit	خشکباری و تازه خوری
4	Time of flowering	زمان گلدهی	Medium blooming	میان گل
5	Petal color	رنگ گلبرگ	White	سفید
6	Flower type	فرم گل	Rosaceae	گلسرخیان
7	Bearing habit	تیپ باردهی	Spurs and one year old shoot	اسپور و شاخه یکساله
8	Tree form	فرم درخت	Spread	گسترده
9	Chilling requirement	نیاز سرمایی	675 Cold Unit	۶۷۵ واحد سرمایی
10	Heat requirement	نیاز حرارتی	4140 Growing Degree Hours	۴۱۴۰ درجه رشد ساعت
11	Self- compatibility	خودسازگاری	2.5%	۲/۵ درصد
12	Pollinizer	گرده دهنده	Aybatan and Nasiri 90	آبیاتان و نصیری ۹۰

جدول ۲- خصوصیات پومولوژیکی ژنوتیپ مراغه ۹۰
Table 2. Pomological characteristics of Maragheh 90

ردیف No.	Characteristic	صفات	Maragheh 90	مراغه ۹۰
1	Time of ripening	زمان رسیدن میوه	Medium ripening	میان رس (دهه اول تیرماه)
2	Brx %	درصد قند میوه	23%	۲۳ درصد
3	Fruit weight	وزن میوه (گرم)	41.5 g	۴۱/۵ گرم
4	Fruit shape	شکل میوه	Elliptic	تخم مرغی
5	Fruit taste	طعم میوه	Very good	خیلی خوب
6	Fruit pH	pH میوه	4.8	۴/۸
7	Skin color	رنگ پوست	Orange	نارنجی
8	Flesh color	رنگ گوشت	Cream	کرم
9	Over color	رنگ رویی	Red	قرمز
10	Flesh thickness	ضخامت گوشت	0.9 cm	۰/۹ سانتی متر
11	Firmness	بافت گوشت	Firm	سفت
12	Kernel taste	طعم مغز	Sweet	شیرین

بیشتر از میانگین عملکرد زردآلو در کشور
 ۶/۵-۷ تن) می باشد از شاخص های برار این
 رقم محسوب می شوند.
 گزارش نامگذاری و آزادسازی این رقم در
 بیست و دومین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۵
 کمیته انتخاب، نامگذاری و آزادسازی رقم
 سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
 تایید و طی ابلاغیه شماره ۴۰۷۶/۲۴۴/۲۴ مورخ
 ۱۳۹۰/۲/۴ موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال
 و بذر اعلام شد.

آدرس: تبریز، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی، صندوق پستی ۵۳۵۵۵-۱۴۱